

Sygn. akt II PZ 17/13

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gersdorf

w sprawie z powództwa T. K.

przeciwko Sądowi Apelacyjnemu w [...]

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 lipca 2013 r.,

zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W.

z dnia 28 lutego 2013 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 20 listopada 2012 r. oddalił powództwo T. K. przeciwko Sądowi Apelacyjnemu [...] o odszkodowanie za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem.

W uzasadnieniu podniesiono, że roszczenie powoda jako mianowanego urzędnika państwowego o odszkodowanie za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę na czas nieokreślony za wypowiedzeniem podlegało kognicji sądu pracy. Powód nie został prawidłowo pouczone o terminie i sposobie wniesienia odwołania do sądu pracy. Pouczenie zawarte w oświadczeniu o wypowiedzeniu powodowi

stosunku pracy dotyczyło odwołania się powoda, jako mianowanego urzędnika państwowego, w terminie 7 dni od otrzymania wypowiedzenia do kierownika organu nadrzędnego, tj. Ministra Sprawiedliwości.

Powód miał jednak świadomość, że sądem właściwym do dochodzonego roszczenia o odszkodowanie będzie sąd pracy. Zgodnie z art. 264 § 1 k.p. termin do wniesienia odwołania od wypowiedzenia wynosi 7 dni. Powód termin ten przekroczył, ponieważ pozew złożył dopiero 16 sierpnia 2012 r. Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do przywrócenia terminu.

Od powyższego wyroku apelację wniósł powód, opierając ją na zarzutach naruszenia art. 265 § 1 k.p., 30 § 5 k.p., 45 k.p. oraz art. 200 § 2 k.p.c., art. 229 k.p.c., art. 230 § 1 k.p.c., art. 231 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. Wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy, ewentualnie zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa.

Sąd Okręgowy wyrokiem z 28 lutego 2013 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania odwoławczego.

W uzasadnianiu stwierdzono przede wszystkim, że przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu I instancji było rozważenie, czy spełnione zostały warunki do przywrócenia powodowi terminu do wniesienia odwołania. Jedną z podstawowych okoliczności usprawiedliwiających przekroczenie terminu z art. 264 k.p. jest brak pouczenia pracownika o możliwości odwołania się do sądu. Zgodnie z art. 30 § 5 k.p. oświadczenie pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę powinno zawierać pouczenie o przysługującym pracownikowi prawie odwołania się do sądu. Pouczenie to musi informować pracownika, że może złożyć pozew do sądu pracy z odpowiednim żądaniem oraz określać termin, w jakim to musi uczynić. Bezspornym w sprawie było, że doszło do naruszenia art. 30 § 5 k.p. Brak pouczenia powinien więc skutkować usprawiedliwieniem spóźnionego wystąpienia z roszczeniem o odszkodowanie. Nie miała tu decydującego znaczenia postawa powoda, skoro realizował on wadliwe pouczenie pracodawcy w przedmiocie odwołania od wypowiedzenia.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy nie rozpoznał sprawy merytorycznie w zakresie podstaw decyzji o wypowiedzeniu powodowi umowy o pracę, zachodziła więc konieczność uchylecia wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (art. 386 § 4 k.p.c.).

Na powyższy wyrok zażalenie złożył pozwany. Zarzucono naruszenie: 1) art. 265 § 1 k.p. w związku z art. 264 § 1 k.p. „przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że w sprawie zachodzą okoliczności usprawiedliwiające przywrócenie powodowi terminu do wniesienia odwołania”, 2) art. 386 § 4 k.p.c. „przez przyjęcie, że w niniejszej sprawie ma on zastosowanie”.

W uzasadnieniu szeroko odniesiono się do zarzutu naruszenia art. 264 i art. 265 k.p., powołując orzecznictwo Sądu Najwyższego. W zakresie zarzutu naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. stwierdzono jedynie, że naruszenie art. 265 § 1 k.p. w związku z art. 264 § 1 k.p. „miało wpływ na naruszenie prawa procesowego art. 386 § 4 k.p.c. poprzez przyjęcie, że w niniejszej sprawie ma on zastosowanie. Przyjmuje się bowiem, że niewypełnienie warunków złożenia skutecznego odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę przez powoda jest przeszkodą w merytorycznym rozpoznaniu sprawy. W sytuacji bowiem niezachowania przez pracownika terminu do zaskarżenia wypowiedzenia umowy o pracę wyłączona jest potrzeba rozważania zasadności i legalności przyczyn tego wypowiedzenia”.

Wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje w razie uchylecia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Przyjmuje się, że w postępowaniu zażaleniowym prowadzonym na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy kontroluje jedynie, czy sąd odwoławczy prawidłowo zakwalifikował określoną sytuację procesową jako odpowiadającą przyjętej podstawie orzeczenia kasatoryjnego (postanowienie SN z

25 stycznia 2013 r., I PZ 28/12, niepubl.). Sąd Najwyższy bada zatem wyłącznie prawidłowość zastosowania w sprawie art. 386 § 2 i § 4 k.p.c. i nie rozpoznaje żadnych innych zarzutów podnoszonych w zażaleniu (postanowienia SN z 7 grudnia 2012 r., II CZ 152/12, LEX nr 1293745, z 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, LEX nr 1254688, z 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41). Środek odwoławczy unormowany w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., przy całej swojej specyfice, pozostaje bowiem zażaleniem, więc środkiem przy użyciu którego rozstrzygane są kwestie procesowe, a nie materialnoprawne (postanowienie SN z 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, LEX nr 1238136). Z tego względu nie było potrzeby bezpośredniej oceny zarzutów naruszenia art. 265 § 1 k.p. w związku z art. 264 § 1 k.p.

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., na który powołał się Sąd Okręgowy, uchylając wyrok Sądu Rejonowego, sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Każda z opisanych w związku z przepisami art. 386 § 2 i 3 sytuacji stwarza bezwzględny obowiązek sądu uchylenia zaskarżonego wyroku. Swobodnemu uznaniu sądu pozostawione jest natomiast uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (art. 386 § 4 k.p.c.). Wprawdzie mamy tu do czynienia z dyskrejonalnym uprawnieniem sądu drugiej instancji, to jednak trzeba przyjąć, że uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w wypadkach przewidzianych w art. 386 § 4 k.p.c. może nastąpić tylko, gdy istnieją procesowe przeciwwskazania do wydania wyroku reformatoryjnego. W wypadku bowiem merytorycznego orzekania w sprawie regułą powinna być zmiana zaskarżonego wyroku. Kwestię, czy może nastąpić wydanie przez sąd drugiej instancji odmiennego orzeczenia co do istoty sprawy, należy rozpatrywać w aspekcie okoliczności danej sprawy (postanowienie SN z 5 czerwca 1998 r., III CKN 550/97, niepubl.).

Sformułowanie "nierozpoznanie istoty sprawy" należy przede wszystkim rozumieć jako niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia. Trafnie podnosi się, że do sytuacji takiej dojdzie przykładowo, jeżeli sąd *a quo* nie wniknął w ogóle w całokształt okoliczności sprawy, gdyż pozostając w mylnym przekonaniu ograniczył się do zbadania jedynie zagadnienia legitymacji procesowej jednej ze stron, przedawnienia, prekluzji, w konsekwencji czego przedwcześnie oddalił powództwo (tak też T. Wiśniewski T., Komentarz do art. 386 Kodeksu postępowania cywilnego, LEX 2013, pkt 16).

W ocenie Sądu Najwyższego, Sąd Rejonowy przedwcześnie oddalił powództwo i nie rozpoznał należycie sprawy w zakresie braku prawidłowego pouczenia pracownika o odwołaniu od wypowiedzenia umowy do sądu pracy.

Z tego względu, orzeczono jak w sentencji.